

Opatrenia na podporu vytvárania ekosystémov pre začínajúce podniky v oblasti špičkových technológií

(2014/C 415/02)

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

Z posledných štúdií vyplýva, že v priebehu budúcich piatich rokov sa v internetovom hospodárstve na vyspelých trhoch krajín G-20 predpokladá miera ročného rastu 8 %⁽¹⁾. Okrem toho sa počet pracovných síl v oblasti vývoja aplikácií v Európe zvýši z 1 milióna v roku 2013 na 2,8 milióna v roku 2018⁽²⁾. Zamestnanci v oblasti podpory a marketingu predstavovali v roku 2013 1,8 milióna pracovných miest. V roku 2018 dosiahne ich počet 4,8 milióna. Tieto údaje naznačujú, že treba venovať zvláštnu pozornosť javu začínajúcich podnikov v oblasti špičkových technológií, ktorý by sa mohol stať v Európe skutočnou hnacou silou rastu a tvorby pracovných miest, ak bude primerane riadený. Treba si však uvedomiť, že rozvoju podnikania sa na starom kontinente nevenovala pozornosť systematicky. Preto je odteraz potrebné vynakladať väčšie a efektívnejšie úsilie. Keďže sa miestne a regionálne orgány podieľajú na jednej tretine verejných výdavkov a dvoch tretinách verejných investícií, majú rozhodujúci význam pre plnenie cieľov EÚ a podporu podnikania.

Základné aspekty

1. Ekosystémy pre začínajúce podniky v oblasti špičkových technológií nemožno navrhovať a plánovať dopredu, alebo len čiastočne. V ekosystéme mnohé z premenných nemožno kontrolovať. **Možno však určiť činitele, ktoré podnikanie uľahčujú.** Medzi ne patrí: lepší prístup k úverom, účinnejšie právne predpisy a zdaňovanie, podpora kultúry podnikania a väčšia pripravenosť podstúpiť podnikateľské riziko. Na tieto aspekty niekoľkokrát upozorňovala Európska komisia, hlavne v akčnom pláne pre podnikanie 2020⁽³⁾. Zároveň je existencia infraštruktúry, ktorá zabezpečuje prístup k širokopásmovému pripojeniu, predpokladom podpory podnikania v oblasti špičkových technológií.
2. Nie je teda možné vopred určiť, kde vznikne určitý ekosystém. O tom, kde nové podniky vzniknú, nerozhodujú politickí činitelia, ale samotné podniky na základe priaznivých podmienok rozvoja, ktoré sa im ponúknu.
3. Na podporu takýchto ekosystémov treba zmobilizovať verejnú správu, politických činiteľov, podnikateľský systém, akademickú obec, študentov a všetky ostatné zainteresované subjekty a vhodne ich vzdelanostne a kultúrne pripraviť. **Vzdelanie zohráva v tejto oblasti, v ktorej špičkovú kvalitu a inováciu produkujú jednotlivci, rozhodujúcu úlohu.**
4. S cieľom na minimum znížiť nebezpečenstvo neúspechu a neefektívnosti by bolo potrebné v duchu koordinácie na štátnej úrovni zdroje nasmerovať a sústrediť na niektoré ekosystémy určené na základe presne stanovených kritérií. Práve pri regionálnej úrovni možno uvažovať o rôznych formách zoskupovania zdrojov.
5. V Európe dochádza k nadmernej fragmentácii celoštátnych aj regionálnych iniciatív. Konštatujeme potrebu spoločného referenčného rámca.

Mapovanie situácie

Východiskom pri prijímaní rozhodnutí, ktoré umožnia dosiahnuť stanovené ciele, sú jasné a úplné informácie o jave, ktorý sa treba zaoberať. Výbor regiónov preto pokladá za vhodné:

6. vyhodnotiť to, čo sa už skutočne dosiahlo, vzhľadom na to, že niektoré európske regióny už nástroje majú a/alebo prijímajú politické opatrenia na podporu začínajúcich podnikov v oblasti vyspelých technológií, čo by umožnilo vytvoriť akýsi prehľad, ktorý by poskytoval zrozumiteľné a okamžité informácie;

⁽¹⁾ BCG, The \$4.2 Trillion Opportunity – the internet economy in the G-20, marec 2012.

⁽²⁾ GIGAOM RESEARCH, Sizing the EU app economy, február 2014.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:SK:PDF>

7. usporiadať údaje do skupín tak, aby bolo možné určiť tie najdôležitejšie, čo znamená, že by sme boli schopní analytickým spôsobom posúdiť opatrenia, ktoré regióny už prijali, a zistiť trendy;
8. vytvoriť vhodnú databázu, prostredníctvom ktorej by si rôzne úrovne decentralizovaného riadenia mohli navzájom vymieňať zavedené osvedčené postupy. Následne bude tiež možné uplatňovať porovnanie. To je veľmi užitočné hlavne pre regióny, ktoré trochu zaostávajú z hľadiska regulácie;
9. **zaviesť mechanizmus kontroly účinnosti opatrení**, aby sa vykonávali pravidelné a okamžité kontroly dosiahnutých výsledkov;
10. mať jasno v tom, ktoré subjekty na regionálnej úrovni sú najdôležitejšie a aké sú ich povinnosti pri podpore začínajúcich podnikov. Na tento účel sa budú používať aj nástroje, ktoré sú už k dispozícii a uplatňujú sa pri iných projektoch: Dynamic Mapping of Web Entrepreneurs and Startups' ecosystem, Cluster Observatory.

Zjednodušenie a zjednotenie administratívnych postupov

11. Vzhľadom na to, že koncepcia vytvárania nových podnikov predpokladá flexibilitu, je nutné na minimum obmedziť byrokráciu. Byrokratické prekážky patria aj dnes medzi hlavné problémy, ktoré treba riešiť. Výbor regiónov preto navrhuje:
 - 11.1. **zjednodušiť a zjednotiť regionálne právne predpisy** tak, aby neboli ďalšou príťažou popri národných predpisoch;
 - 11.2. poskytnúť na internete čo najviac užitočných informácií v štruktúrovanej podobe a zároveň dodržiavať predpisy o ochrane údajov;
 - 11.3. **stanoviť minimálny štandard poskytovaných informácií** tak, aby ich príjemcovia mohli posúdiť a porovnať;
 - 11.4. sprístupniť na internete všetky formality, ktoré je potrebné vybaviť, znížiť na minimum ich redundanciu a umožniť vybavenie byrokratických formalít priamo na internete;
 - 11.5. poskytnúť na internete informácie tak v miestnom jazyku, ako aj v angličtine.
12. Opatrenia uvedené v bodoch 11.1 až 11.5 by sa mali vykonať prostredníctvom existujúcich nástrojov, ako je portál http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/

Zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov verejnej správy

V rámci komplexnej stratégie podpory vytvárania ekosystémov pre začínajúce podniky v oblasti špičkových technológií Výbor regiónov zdôrazňuje, že je potrebné:

13. **odborne pripravovať pracovníkov miestnych a regionálnych orgánov**. Pracovníci, ktorí majú vytyčovať budúcnosť hospodárstva musia byť pripravení čo najlepšie a 'žiť na hraniciach inovácie';
14. **u pracovníkov miestnych a regionálnych orgánov a všeobecne u jednotlivcov rozvíjať schopnosť plánovať**, teda schopnosť vytvoriť program, ktorý umožní dosiahnuť príslušný výsledok. Potrebné je aj podnikateľské vzdelávanie; Potrebné je aj podnikateľské vzdelávanie;
15. **navrhnuť mechanizmy hodnotenia kvality ponúkaných služieb**, aby orgány verejnej správy boli motivované k čo najlepším výkonom;
16. zabezpečiť, aby aj regióny rovnako ako vlády začali **myslieť digitálne**. To by umožnilo okrem iného zvýšiť efektívnosť a účinnosť služieb občanom;
17. vyvinúť ešte väčšie úsilie, aby v každom regióne, rovnako ako v každom členskom štáte, bol **hlavný úradník pre digitálnu oblasť**. Úlohou tohto stáleho pracovníka zamestnaného na plný úväzok by bolo pomáhať zabezpečiť, aby digitálne inovácie mali pokiaľ možno čo najväčší vplyv a boli čo najúčinnejšie;
18. **v súlade s pravidlami na ochranu osobných údajov zverejňovať regionálne údaje**, ktoré sú pre novozaložené podniky veľmi dôležité. Ich zverejňovanie by zvýšilo transparentnosť a dôveru. Okrem toho by to zvýšilo možnosti inovatívnych podnikov dostať sa k potenciálnym príležitostiam.

19. **Všetky regióny by si mali stanoviť aspoň obmedzený počet kvantitatívnych cieľov**, pokiaľ ide o inteligentný rast a vytváranie ekosystémov pre začínajúce podniky v oblasti špičkových technológií, prípadne by si mali zvoliť kvalitatívny prístup založený na pozitívnej 'ceste k zmene', vďaka ktorému by prispeli k dosiahnutiu uvedených cieľov.

20. Monitorovaním a hodnotením politík by mal byť poverený osobitný technický výbor zložený z nezávislých odborníkov. Po vykonaní monitorovania každý región zverejní **(aspoň raz ročne) periodickú správu o pokroku pri plnení stanovených cieľov**. Táto správa by predovšetkým mala poskytnúť obraz o uplatňovaní stratégie inteligentnej špecializácie (RIS3) regiónu a obsahovať konkrétne údaje o pokroku dosiahnutom pri vývoji inovatívneho ekosystému a o tom, ako sa dosiahol rast a vytvorili nové vysoko výkonné podniky. Ďalším účelom hodnotenia je propagovať v Európe koordináciu činností v tejto oblasti. Správa by však nemala byť ďalšou administratívnou záťažou miestnych a regionálnych aktérov.

21. Na miestnej a regionálnej úrovni je potrebné včas vytvoriť vhodnú štatistickú databázu a stanoviť **regionálne ukazovatele pokroku na monitorovanie dosiahnutých výsledkov**. Cieľom je pochopiť, ktoré opatrenia boli najúčinnnejšie a ktoré menej účinné, aby bolo možné správne nasmerovať budúce opatrenia.

Podpora podnikateľského vzdelávania a podnecovanie inovácie

Skúsenosť ukazuje, že podnikateľský úspech určite súvisí s úrovňou vzdelania podnikateľov bez ohľadu na profil odbornej prípravy⁽⁴⁾. Z údajov získaných v niektorých členských štátoch vyplýva, že počet absolventov magisterského štúdia, ktorí po 5 rokoch od jeho ukončenia vyhlásia, že sú podnikatelia, dosahuje len 1 %. Okrem toho sa ukazuje, že jestvuje stále väčšia priepasť medzi potrebami zamestnávateľov a schopnosťami pracovníkov. V Európe má 26 % zamestnávateľov problémy pri zamestnávaní, pretože uchádzačom chýbajú požadované schopnosti⁽⁵⁾. Výbor regiónov zdôrazňuje, že je dôležité:

22. mať **kontaktného pracovníka, ktorý by sa trvalo zaoberal podporou kultúry podnikania**. Tú by bolo potrebné podnecovať prostredníctvom svedectiev o existujúcich úspešných prípadoch. Je potrebné, aby mladí ľudia v celej Európe dobre vedeli, aké možnosti sa im dnes ponúkajú aj vďaka novým technológiám;

23. **podporovať proaktívny prístup mladých ľudí** a odstraňovať kultúrne a psychologické prekážky, ktoré obmedzujú prístup k podnikaniu; To poukazuje na to, že je potrebná komplexná stratégia vzdelávania v oblasti podnikania, čo už VR zdôraznil vo svojom stanovisku na tému 'Prehodnotenie vzdelávania'⁽⁶⁾.

24. **vyvolávať nadšenie pre podnikanie**. Úspešných podnikateľov, ktorých činnosť má reálny vplyv na život občanov, by bolo treba chváliť a dávať za vzor. Tak k podnikaniu, ako aj inováciám musíme byť podnecovaní;

25. **zaradiť podnikateľské inkubátory do učebných osnov ako ich neoddeliteľnú súčasť a prepojiť vzdelávanie s podnikateľskou sférou**. To študentom umožní vytvoriť si predstavu o tom, čo znamená začať riadiť podnik, a pritom sa nemusia vzdať štúdia, ktoré by v prípade neúspechu mohlo byť ich záchrannou sieťou;

26. **v spolupráci s podnikateľskou sférou podporovať vzdelávacie programy** s medzinárodným zameraním pre začínajúce a rýchlo rastúce spoločnosti, ktoré budú kombinovať najnovší technologický, podnikateľský a návrhársky vývoj s podnikateľským objavovaním. Tieto programy majú vplyv na danom území a preukázalo sa, že prinášajú optimálne výsledky.

27. Dobrým postupom na to, aby rôzne vzdelávacie a školiace programy účinne reagovali na potreby trhu by bolo napríklad **spoluinvestovanie a/alebo čiastočné krytie nákladov**: podniky by mohli, a v prípade niektorých programov by mali byť povinné investovať z vlastných prostriedkov a tým dokázať, že sú naozaj presvedčené o úspechu iniciatívy. Ideálne by tieto programy spájali ľudí zo spoločností pôsobiacich v rôznych regiónoch a odvetviach, prístupnili by im najnovšie poznatky a technológie a prispeli k vytvoreniu partnerských projektov spoločností a vzdelávacích a výskumných ustanovizní.

⁽⁴⁾ Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education, Európska komisia, marec 2012.

⁽⁵⁾ James Manyika, Susan Lund, Byron Auguste, Sreenivas Ramaswamy: Help wanted: The future of work in advanced economies, McKinsey Global Institute, marec 2012.

⁽⁶⁾ CoR 2392/2012.

28. Okrem toho je potrebné zjednodušiť postup schvaľovania týchto programov.
29. Dôležitá je požiadavka vytvárať synergie medzi rôznymi európskymi projektmi na podporu podnikania, zvlášť medzi projektmi Horizont 2020, COSME a ESIF.

Inteligentná špecializácia ekosystémov

Ako už Výboru regiónov zdôraznil v predchádzajúcom stanovisku na tému „Odstraňovanie rozdielov v oblasti inovácií“⁽⁷⁾, aj teraz poukazuje na to, že:

30. Rada EÚ zdôraznila úlohu, ktorú zohráva inteligentná špecializácia v rámci stratégie Európa 2020. Príručka EÚ k výskumným a inovačným stratégiám inteligentnej špecializácie (RIS3) určuje tieto stratégie ako integrované programy územnej ekonomickej transformácie;
31. platforma inteligentnej špecializácie (S3Platform) musí viac podporovať aktivity miestnej a regionálnej úrovne s osobitným dôrazom na menej rozvinuté regióny. To znamená predovšetkým podporovať procesy, ktoré pomáhajú určiť činnosti s vyššou pridanou hodnotou v každom regióne. Znamená to tiež poskytnúť najlepšie príležitosti na posilnenie konkurencieschopnosti regiónov a portfólia opatrení, ktoré by sa mali zaviesť na vypracovanie ich stratégií inteligentnej špecializácie;
32. Výbor regiónov zdôrazňuje, že na úrovni EÚ a regiónov je dôležité financovanie inovačných a výrobných ekosystémov so silnými miestnymi, regionálnymi alebo nadregionálnymi znakmi.

Iné užitočné opatrenia

Výbor regiónov dôrazne upozorňuje regióny jednotlivých členských štátov, že je potrebné:

33. **koordinovať opatrenia rôznych subjektov ekosystému.** Poskytovať stimuly k vytváraniu sietí medzi dôležitými subjektmi ekosystému je hlavnou úlohou orgánov verejnej správy;
34. **nakupovať viac od vysoko technologicky špecializovaných malých a stredných podnikov.** V celej EÚ najväčšiu časť zmlúv v rámci verejného obstarávania získavajú veľké nadnárodné spoločnosti. Treba sa včas prispôsobiť ustanoveniam nových smerníc o verejnom obstarávaní⁽⁸⁾, ktoré pre malé a stredné podniky výrazne zlepšujú prístup na trh;
35. podporovať etablovanie podnikov, ktoré sú lídrami v oblasti vyspelých technológií, aby sa zvýšil počet talentovaných osôb pôsobiacich v oblasti vyspelých technológií a aby sa tento jav preniesol aj do iných oblastí. Toto všetko by sa malo napláňovať v rámci, ktorý by nemal len miestny rozmer.

V Bruseli 7. októbra 2014.

Predseda
Výboru regiónov
Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ CdR 2414/2012 fin.

⁽⁸⁾ Smernica 2014/24/EU, ktorou sa nahrádza smernica 2004/18/EC, smernica 2014/25/EU, ktorou sa nahrádza smernica 2004/17/EC.